

BOEKAANKONDIGINGEN.

F. W. OELZE, *Die mikroskopische Ausrüstung des Arztes*, Leipzig, L. VOSS, 1924.

Het genoemde boek, 112 bladzijden, 126 afbeeldingen, is in hoofdzaak, zoowel wat den tekst als wat de afbeeldingen betreft, een compilatie uit catalogi, geordend in een overzichtelijken vorm. Allerlei nieuwe dingen aan den mikroscoop en zijn hulptoestellen bedacht worden besproken en zelfs een meer ervarene dan voor wie het bestemd heet, kan er iets uit leeren. De stijl is niet altijd duidelijk en gaat nergens boven dien van een gemiddeld leerboek uit. Bijna nooit merkt men dat het nieuwe in den schrijver is wedergeboren. Zeer onderling ongelijkwaardige dingen staan naast elkander. Is het iets voor den practicus? Ik twijfel er aan, al staat er veel in, dat hij niet weten zal. Maar wat heeft hij aan onderwerpen als polarisatiemikroskoop, verticale illuminatie, fluorescentiemikroskoop, mikroskopiseeren bij ultraviolet licht, en zoo het een en ander meer. En de mikroskopist behoort alles te weten, wat er in staat, al mag een enkel herinneringsbeeld wat verbleekt zijn. Die heeft het dus niet noodig. Zoo twijfel ik, of het boekje een toekomst zal hebben. De slordige manier, waarmede met eigennamen wordt omgesprongen (op bldz. 33 heeft PÉTERFIE een *e* te veel, „das HUYGENSche Okular” een *s* te weinig en wordt ZEISS, zooals overal trouwens, verbasterd tot ZEISZ), is weinig geschikt om vertrouwen te kweken in de zorgvuldigheid, waarmede de rest te boek gesteld is.

De schrijver is dermatoloog te Leipzig en in de wereld der mikroskopisten wel bekend. Hij is in het bijzonder een onderzoeker van spirochaeten, hij schreef over mogelijke fouten bij onderzoek in het donkere veld, over mibrokinematographie, over een methode om beelden in het heldere veld te verkrijgen bij het gebruik van condensatoren voor het donkere veld (gebruik van objectglazen uit melkglas) en is de vervaardiger van een leiddraad voor het onderzoek van de veroorzakers der geslachtsziekten.

G. C. VAN WALSEM.

E. S. LONDON, *Experimentelle Physiologie und Pathologie der Verdauung* (Chymologie). Berlijn en Weenen. URBAN und SCHWARZENBERG. 1925. Prijs: geb. 10.80 mark.

Dit boek is in zekeren zin een omwerking van des schrijvers vorige werk „Physiologische und pathologische Chymologie” (1913), en heeft naast alle goede, alle slechte eigenschappen ervan behouden. Toch is het in vele opzichten niet alleen aangevuld en uitgebreid, doch tevens wezenlijk verbeterd. De eenigszins wilde „zwangslose” behandelingswijze der stof heeft plaats gemaakt voor een althans uiterlijk stelselmatige indeeling. De methodologische inleiding, die in het vorige boek meer dan een vijftig bladzijden omvatte, is tot acht zijdjcs geslonken. Daarna begint de behandeling der stof, behoorlijk in den mond, om door den slokdarm in de maag te voeren, en van hier met een zij-uitloopje naar het pancreas, den darm af te zakken. Het scheikundige blijft hoofd-

zaak, de mechanische functies der spijsverteringsorganen worden nauwelijks aangeroerd; evenzoo de nerveuse regelingen. De schrijver geeft geen literatuur, zelfs geen namen van andere onderzoekers. Alles wordt verteld naar de zeer bijzondere visie van mannen als PAVLOV, BOLDYREFF en LONDON zelf, aan wier onderzoekingen wij, hetgeen wij kennen op dit gebied, grootendeels te danken hebben. Deze bijzondere visie geeft het boek iets zeer aantrekkelijks. Niet minder de volstreckte concentratie en beperking der bespreking. Wij komen letterlijk niet uit het lumen van den tractus digestivus. Men vergeet bijkans dat er nog de rest van een lichaam om de spijsverteringsbuis heen zit. Hier ligt natuurlijk een ernstige tekortkoming. Toch is de didactische kracht van een dergelijke volstreckte concentratie der aandacht op één enkel complex van functies niet te onderschatten. Wie LONDON'S boek geheel doorleest, en dat zal een ieder doen, die het ter hand neemt, krijgt een uitvoerig, zij het niet een volledige, zeer eenzijdige, maar daardoor zéér suggestieve beleering over de scheikundige bewerking van het voedsel bij onze spijsvertering. Het boek is in vele, niet in alle, opzichten „bij”, maar brengt in elk geval een schat van wetenswaardige oude, maar ook zeer nieuwe feiten.

G. VAN RIJNBERK.

Handbuch der Hals-Nasen-Ohrenheilkunde, mit Einschluss der Grenzgebiete, herausgegeben von A. DENKER und O. KAHLER. Berlin, JULIUS SPRINGER. 1925. Erster Band, 1068 bldz. Prijs: 87 G. M., in halfleder 92.40 G. M..

Ziehier het eerste deel van het lang verbeide groote handboek der keel-neus-oorheilkunde. De eerste indruk, dien men krijgt bij het doorzien van den prospectus, is bewondering voor den ontzaglijken arbeid, waarvan ons hier de vruchten worden aangeboden, en voor den ondernemingsgeest en de durf der firma SPRINGER, die het risico van zulk een uitgave — negen dikke deelen, die zeker f 400.— of f 450.— zullen kosten — op zich heeft genomen. De prospectus vermeldt de namen van niet minder dan honderd-twintig medewerkers uit alle landen van het Duitsche taalgebied, en voorts uit het buitenland drie onzer landgenooten: ZWAARDEMAKER, BENJAMINS en BURGER.

De stof is gesplitst in: ziekten der luchtwegen en der mondholte (vijf deelen); ziekten van het gehoororgaan (drie deelen); ziekten van den slokdarm en ziekten van den uitwendigen hals (één deel). Heeft dus het werk een overwegend klinisch karakter, toch is aan de zuivere wetenschap alle recht aangedaan en is van dit eerste deel het grootste gedeelte (700 bladzijden) gewijd aan de ontleedkunde, de ontwikkelingsgeschiedenis en de physiologie van den mond en van de luchtwegen.

ZWAARDEMAKER behandelt de physiologie van den neus en de neusbijholten, en wel achtereenvolgens, den neus als ademweg, als reukorgaan, als resonantieruimte der spraak en als reflexorgaan.

Voorts bevat dit deel de algemeene hoofdstukken der onderzoekingsmethodes, ook die van de luchtpijp en haar vertakkingen en die van stem en spraak en (zeker wel voor het eerst in zulk een handboek) ook de immunodiagnostiek.